Kasvatus- ja opetuspalvelut

Sopeuttamistoimien vaikutukset vuosina 2021- 2026

Petri Haapanen

Toiminnalliset tavoitteet

Opetuksessa edetään yhden vuosiluokan oppisisältöjä noudattaen, jolloin oppilaan tarvitsema tuki on ollut helpommin määriteltävissä ja toteutettavissa. Opiskeluhuollon palvelut ovat paremmin saavutettavissa, sillä henkilöstö on paikalla jokaisena koulupäivänä. Lainsäädännön tuomat muutokset oppimisen tuen osalta toteutuvat hyvin. Oppimisen tuki toteutuu jokaisella vuosiluokalla rinnakkaisluokkien välisellä yhteistyöllä, oppimisen edellytyksiä tukevalla toiminnalla, erityisopettajan opetuksella ja koulunkäynninohjaajan palveluilla. Mahdollista oppimisvajetta on seurattu muutosprosessin aikana.

Samanikäisten oppilaiden määrä kasvaa, jolloin oppilailla on ollut mahdollisuus laajentaa kaveripiiriä. Isomman koulun arveltiin tuovan lisää kiusaamistilanteita ja pelkotiloja. Rehtori on säännöllisesti selvittänyt oppilailta heidän kokemuksiansa koulunkäynnistä. Kaikki merkit ovat osoittaneet, että koulunkäynti on sujunut hyvin.

Opetusryhmän koko Aurinkovuoren koulussa lukuvuonna 2026-2026 vaihtelee 14- 23 oppilaan välillä.

Koulun henkilöstö on tullut oppilaille tutuksi. Näin ollen turvaa luovia aikuisia on koulussa enemmän.

Haittana oli nähty koulumatkojen pidentyminen, jolloin lasten luonnollinen liikkuminen koulumatkoilla vähenee. Hyvällä kuljetussuunnittelulla voidaan vähentää koulumatkaan käytettävää aikaa. Oppilaskuljetuksen periaatteita on päivitetty ja kuljetuskalustoa on lisätty.

Palveluiden saavutettavuus toteutuu lain puitteissa.

Oppilaan oppimistulosten arviointi perustuu opetussuunnitelmassa määriteltyihin vuosiluokkakohtaisiin kriteereihin. Arviointikriteerit käydään läpi lukuvuoden alussa rinnakkaisluokan opettajien kesken. Näin varmistetaan, että saman vuosiluokan oppilaita arvioidaan mahdollisimman samalla tavalla.

Oppimistulokset ovat edelleen hyvällä tasolla, eikä nähtävissä ole merkittävää oppimistulosten romahdusta. Perustaidot matematiikassa, äidinkielessä ja erityisesti englannissa ovat vahvoja. Suurimmat kehittämistarpeet liittyvät yläkouluvaiheeseen, lukutaitoon sekä kasvavaan oppimisen tuen tarpeeseen. Tämän vuoksi kunnan nykyiset painotukset lukutaitotyöhön, oppimisen tukeen ja nivelvaiheiden vahvistamiseen ovat hyvin perusteltuja. Vaikka tukea tarvitsevia oppilaita on paljon, varsinaisia hylättyjä tai erittäin heikkoja arvosanoja on vähän. Tämä viittaa siihen, että tukitoimet auttavat suurinta osaa oppilaista saavuttamaan vähintään perustason osaamisen.

Matematiikassa että äidinkielessä selvin notkahdus näkyy 7.-8. luokilla.

Esimerkiksi:

- matematiikka laskee 4. luokan keskiarvosta 8,60 seitsemännen luokan tasolle 7,37
- äidinkieli laskee 8,19:stä tasolle 7,64.

Oppimisen tuen palvelupolkujen kehittämisessä on tapahtunut edistymistä.

Oppimisen ja hyvinvoinnin rakenteet ovat vahvistuneet, mutta oppilaiden kokemus osallisuudesta, arvostuksesta ja koulumyönteisyydestä vaatii edelleen erityistä huomiota, etenkin yläkouluissa. THL:n kouluterveyskyselyn 2023 ja 2025 tulosten pohjalta voidaan todeta, että Asikkalan vahvuuksia ovat tulosten aiempaa systemaattisempi hyödyntäminen, aktiivinen kiusaamisen vastainen työ sekä oppilaiden osallisuuden vahvistuminen.

Keskeisimmät kehittämiskohteet ovat edelleen:

- työrauha,
- kiusaamisen ennaltaehkäisy,
- nuorten mielenterveys ja jaksaminen,
- oppilaiden kokema arvostava ja yhdenvertainen kohtaaminen

Yhteenvetona voidaan todeta, että hyvinvoinnin johtamisen rakenteet ovat vahvistuneet, mutta oppilaiden arjessa näkyvät teemat ovat edelleen samat: turvallinen ilmapiiri, työrauha, kiusaamisen ehkäisy sekä nuorten hyvinvoinnin tukeminen.

MOVE

Asikkalassa voidaan todeta, että:

✅ toimintakulttuuri on kehittynyt merkittävästi vuosina 2022-2025

✅ MOVE-tulosten hyödyntäminen on aiempaa järjestelmällisempää

✅ tukitoimia on lisätty

⚠️ oppilaiden fyysisessä toimintakyvyssä ei ole tapahtunut vastaavan suuruista myönteistä muutosta

⚠️ erityisesti kestävyyskunto ja vähän liikkuvien oppilaiden tavoittaminen vaativat edelleen pitkäjänteisiä toimia

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen kyselyjen perusteella Asikkalan varhaiskasvatuksen suurimmat vahvuudet ovat säilyneet samoina koko tarkastelujakson ajan: turvallinen ilmapiiri, lämmin vuorovaikutus, henkilöstön ammattitaito sekä huoltajien vahva luottamus palveluihin

Asikkalan varhaiskasvatuksen suurimmat vahvuudet ovat turvallinen ja lämmin toimintakulttuuri, osaava henkilöstö, vahva kasvatuskumppanuus huoltajien kanssa sekä lasten hyvän arjen mahdollistaminen. Huoltajien luottamus palveluihin on erittäin korkealla tasolla, ja erityisesti viestinnässä sekä perheiden kohtaamisessa on tapahtunut selkeää edistymistä vuodesta 2021 lähtien.

Keskeisimmät kehittämiskohteet ovat lasten osallisuuden vahvistaminen, toiminnan näkyväksi tekeminen huoltajille, fyysisen oppimisympäristön kehittäminen sekä kiireettömän ja rauhallisen toimintaympäristön turvaaminen. Lisäksi lasten kielellisen ilmaisun tukeminen ja pedagoginen dokumentointi ovat nousseet uusiksi kehittämisteemoiksi

Asikkalan varhaiskasvatus on laadukasta ja erittäin arvostettua, mutta tulevien vuosien kehittämistyössä painopiste kannattaa siirtää yhä vahvemmin lasten osallisuuteen, pedagogisen toiminnan näkyväksi tekemiseen sekä oppimisympäristöjen ja arjen rakenteiden kehittämiseen.

Sopeuttamistoimet talouden näkökulmasta

Vertailutieto on tuotettu tekoälyllä kasvatus- ja opetuslautakunnan kokousten päätöksistä liitteineen.

1. Tuntikehyksen leikkaaminen

Lukuvuosi	Tuntikehys yht
2023-2024	2129 vvh
2024-2025	1951 vvh
2025-2026	1876 vvh

Vuosien 2023-2026 aikana vähennys on: 253 vuosiviikkotuntia (-11,9 %). Tämä on yksi merkittävimmistä rakenteellisista säästöistä.

2. Henkilöstövähennykset

Henkilöstö on vähentynyt huomattavasti Vuonna 2022 kasvatus- ja opetuspalveluissa työskenteli yhteensä 206 henkilöä. Vuoden 2026 talousarviossa henkilöstöä on enää noin 183.

Vuosi	Henkilöstö yhteensä
2023	213
2025	193
2026	183

Vähennys vuosina 2023-2026: -30 henkilöä (-14 %), joista opetuspalveluissa:

Tehtävä	2023	2026	Muutos
Luokanopettajat	27	21	-6
Erityisluokanopettajat	14	11	-3
Koulunkäynninohjaajat	36	28	-8
Iltapäivätoiminnan ohjaajat	8	6	-2

3. Kouluverkkoratkaisut

- Anianpellon koulu poistuu, 244 000 euroa
- Kalkkisten koulu poistuu, 374 000 euroa
- Länsi-Asikkalan koulun lakkautuminen huomioidaan 330 000 euroa

Koulupuolelle kohdistettu rakenteellinen sopeutustoimi oli yhteensä noin 968 000 euroa vuodessa. Todellinen vaikutus on tätä suurempi, koska säästöjä syntyy myös siivouksesta, energiasta, kunnossapidosta, kalustosta ja hallinnosta

4. Kotikuntakorvausten heikentyminen, tulopohjan heikkeneminen

Kotikuntakorvausten netto:

Vuosi	Netto
2021	1 116 910 €
2023	722 550 €
2025	478 766 €

5. Oppilasmäärän lasku

Vuosi	Oppilaita

2022	1036
2026	875

Oppilasmäärä väheni jo vuoteen 2024 mennessä 121 oppilaalla (-11,5 %). Vuosien 2025-2027 aineistoissa oppilasmäärä laskee edelleen noin 875 oppilaaseen. Kokonaisvähennys 2021 → 2026 on noin -175 oppilasta (-17 %).

Vuosi	Oppilaita	Nettomeno €/oppilas
2021	1 050	9 527 €
2022	1 036	10 072 €
2023	974	11 985 €
2024	929	12 601 €

Oppilaskohtaiset kustannukset ovat noussut voimakkaasti. Kaikkia kustannuksia ei voida vähentää samassa suhteessa oppilasmäärän laskun kanssa. Koulut tarvitsevat edelleen rehtorit, erityisopettajat, oppilashuollon, hallinnon, tietojärjestelmät ja tukipalvelut. Henkilöstön palkat ja kiinteistöjen vuokrat ovat nousseet voimakkaasti.

6. Toteutuneet sopeutustoimet 2022-2027

Sopeutustoimi	Arvio vuosivaikutuksesta
Henkilöstön vähentäminen	1,2-1,5 M€
Kouluverkon tiivistäminen	0,9-1,0 M€
Tuntikehyksen pienentäminen sisältyy henkilöstösäästöihin	
Koulunkäynninohjaajien vähentäminen	0,2-0,3 M€
Digikirjojen vähentäminen	20 000 €

Jos olemassa oleva palvelurakenne olisi säilytetty olisi kustannusten kasvu arviolta 1,7-2,6 miljoonaa euroa vuodessa nykyistä korkeammalla tasolla. Säästöjen painopiste ei ole opetusmateriaalissa vaan kiinteistöissä ja henkilöstössä. Pelkästään tarkastelemalla vuosia 2021-2025 voidaan todeta, että säästöjä ei ole syntynyt kouluissa niinkään kokonaismenojen supistumisena, vaan menojen kasvun hillitsemisenä tilanteessa, jossa palkat ovat nousseet, inflaatio on nostanut kustannuksia, oppimisen tuen tarve on kasvanut, Vääksyn Yhteiskoulun uudet tilat ovat lisänneet vuokria ja opetuksen velvoitteet ovat lisääntyneet.

7. Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen kustannuskehitys vuosina 2021-2025 osoittaa, että suurin kustannuspaine on kohdistunut henkilöstömenoihin. Vuosina 2024-2025 nettokustannusten kasvu on kuitenkin taittunut ja toimintakate on parantunut noin 200 000 eurolla. Kustannuksia on saatu vähennettyä erityisesti avustuksissa, palvelujen ostoissa, hankinnoissa sekä muissa toimintakuluissa. Samalla asiakasmaksutuotot ovat kasvaneet. Kokonaisuutena voidaan todeta, että varhaiskasvatuksen kustannusten kasvua on pystytty hillitsemään viime vuosina, vaikka henkilöstökulut ovat edelleen nousseet.

Vuonna 2025 henkilöstökulut olivat noin 3,09 milj. euroa, kun vuonna 2024 vastaava toteuma oli noin 3,05 milj. euroa. Kasvua noin 34 000 euroa (+1,1 %). Tämä on kuitenkin huomattavasti maltillisempi kasvu kuin vuosina 2021-2022, jolloin henkilöstömenot kasvoivat useilla sadoilla tuhansilla euroilla.